

บริสุทธิ์ด้วยปัญญา

หลวงปู่บุญเพ็ง กัปปโก

อันดับต่อไปจงพากันตั้งใจ ตั้งใจสดับรับฟังพระสังฆธรรม
เทศนา อันเป็นโอวาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย
ความเคารพและก็ด้วยความเป็นบุญและเป็นกุศลแต่ละท่าน
การตั้งใจเป็นหลักสำคัญของนักการปฏิบัติ เพราะเราจะปฏิบัติ
ธรรม เราก็จะต้องอาศัยใจเป็นหลัก ถ้าขาดใจเป็นหลักแล้ว
คุณธรรมจะไปเกิดและเกิดขึ้นที่ไหน แม้กระทั่งความดีของเรา
ท่านทั้งหลายที่ได้กระทำมา และความดีนั้นจะไปตั้งไปอยู่ที่
ตรงไหน นอกจากจิตและใจของพวกเราแล้ว ใจความดีทั้งหลาย
จะไม่มีที่ตั้ง คือตั้งอยู่ที่หัวใจของเราท่านทุกคน

เพราะฉะนั้นการที่เราจะทำอะไรก็ดี จะเป็นกิริยาภายนอก
ในเรื่องของการบำเพ็ญกุศล เราก็จะต้องอาศัยใจเป็นหลัก เรา
จะทำภายใน เราก็จะต้องอาศัยใจเป็นหลัก เพราะใจนี้เป็นสาระ
และเป็นแก่นสารและเป็นเป้าหมายของธรรมะ เราจึงละทิ้งไม่ได้
และจะمينเฉยไม่ได้ เพราะฉะนั้นการฟัง เราก็ควรจะ

ประทับประคองใจของตัวเอง และให้ตั้งอยู่ด้วยความเคารพและ
ก็ด้วยความเป็นบุญและเป็นกุศล จึงจะเหมาะสมกับเราท่าน
ทั้งหลายที่ได้พากันมาประกอบพิธี พิธีในทางพระพุทธศาสนา
ก็อย่างวันนี้เราก็ถือว่าเป็นวันสำคัญ สำคัญวันหนึ่งใน
พระพุทธศาสนาของเรา เมื่อเราได้ถือว่าเป็นวันสำคัญเช่นนั้น
ทุกท่านทั้งบรรพชิตและทั้งอุบาสกอุบาสิกา ได้เวลาแล้วก็พร้อม
กันมาสู่ที่ศาลาบำเพ็ญ ครั้นเมื่อมาถึงแล้วและได้เวลาแล้วต่างก็
พากันทำพิธีก็คือการไหว้พระ เมื่อการไหว้พระ สวดสาธยาย คำ
สรรเสริญเยินยอแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสร็จแล้ว
นอกจากนั้นเราก็ยังมีการทำพิธี พิธีขอร้องวิธีการปฏิบัติเอาข้อ
ปฏิบัติอันที่องค์พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติเอาไว้ ก็ได้แก่องค์ศีล
ผู้ที่ได้สมาทานศีล ๕ ก็ได้ขอสมาทานศีล ๕ ก็คือได้รับศีล ๕ ไป
ผู้ที่สมาทานอุโบสถศีล สิ้นวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ก็สมาทานไป และ
ผู้ที่รักษาอุโบสถศีลเป็นอาจิณเรียกว่าอยู่เป็นประจำตลอดไป
อันนี้ก็ได้อธิบาย หรือว่าขอสมาทาน ในพุทธบัญญัติของ
พระพุทธเจ้าเมื่อเราได้สมาทานและร้องขอ และก็ได้รับไปแล้ว

เราก็ได้นำเอาข้อบทและกฎพุทธบัญญัตินั้นไปประพฤติและปฏิบัติตามประเพณีนิยมซึ่งเราได้พากันประพฤติและปฏิบัติมา

เมื่อเราท่านได้ประพฤติและปฏิบัติกันมาเป็นประจำเช่นนี้ ก็ถือว่าเราเป็นผู้ตระหนัก ตระหนักไปในทางความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์และเป็นการที่จะแสวงหา หาหนทางอันที่เราจะออกจากทุกข์ ความมุ่งหมายของการกระทำ การกระทำของพวกเรานั้นก็คือว่าเป็นการกระทำเพื่อเป็นการแสวงหา หาหนทางอันที่จะออกจากทุกข์ ก็เรียกว่าหาความสุขใส่ตัวเองนั่นแหละ

ที่นี้อันส่วนประเพณีอันที่เราได้กระทำก็เป็นเหตุที่จะให้มีการชักนำพวกเราเข้ามาสู่วัด หรือว่าเข้ามาสู่สถานที่บำเพ็ญกุศล ถ้าไม่มีพิธีหรือไม่มีประเพณี การกระทำของพวกเราก็ไม่รู้จะไปทำกันอย่างไรและจะทำกันอะไรที่จะให้มันเกิดผลขึ้น เพราะฉะนั้นปราชญ์บัณฑิตในสมัยครั้งโบราณ ท่านมีความฉลาดปราดเปรื่อง จึงได้หาพิธี พิธีการกระทำ เป็นประเพณีประจำ คือในเมื่อถึงวัน ๘ ค่ำก็ดี ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำก็ดี ให้เป็นประเพณี

อันหนึ่ง แล้วก็ถึงพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาและผู้มีใจบุญ แล้วก็
มาทำพิธี เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วก็พากันรักษาพิธีอันนั้นต่อไป ก็
ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุที่จะให้เกิดขึ้นซึ่งความเป็นบุญและเป็นกุศล
ทั้งสิ้น

ที่นี้ส่วนที่เรามาสมาทานซึ่งองค์อุโบสถศีล เมื่อเราได้
สมาทานไปแล้ว ก็ขอให้เราเข้าใจในข้อบทบัญญัติ เราควรจะ
รักษาอย่างไรที่มันจะตรงกับเป้าหมายหรือคำสอนของ
พระพุทธเจ้า หรือความประสงค์ของพระพุทธเจ้า นับตั้งแต่ข้อ
ต้น คือปาณาฯ อทินนาฯ จนตลอดถึง อุจจาฯ (อุจจาสะยะนะ
มหาสะยะนา เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงตั้งที่เท้าสูงเกิน
ภายในมีนุ่นหรือสำลี) ให้อธิบายเหล่านี้ท่านทั้งหลายนี้ท่านก็ทราบ
กันดีอยู่แล้วแต่ละหัวข้อๆ มีอย่างเดียวกันก็คือเรามาปรับปรุงตัว
ของเราให้อยู่ด้วยความเป็น**ศีล** เรียกว่ารักษาศีล การรักษาศีลก็
คือรักษาตัวเรา รักษาตัวของเราก็คือรักษาศีล มันก็มีอยู่แค่
นั้นนะ อันนี้สำหรับการรักษาศีล

เมื่อเราอยู่ในศีล และเป็นผู้ที่มีศีล ศีลนั้นเป็นสิ่งที่จะปกป้อง
ความชั่วร้ายหรือว่าโทษบางอย่าง ไม่ให้มาถึงตัวเรา เมื่อเรามีศีล
สมบูรณ์และบริบูรณ์แล้ว เราก็หาได้เฉพาะแต่รักษาศีลเท่านั้น
ไม่ ยังมีพิธีกรรมอื่นที่เราจะต้องกระทำกันอยู่ และที่ได้ทำกันมา
โดยตลอดมิได้ขาด ก็ได้แก่การปฏิบัติธรรม ที่นี้การปฏิบัติธรรม
กับการรักษาศีลและมันเป็นกันอย่างไร แต่ว่าการรักษาศีล เราก็
ถือว่าเป็นแผนกหนึ่ง ก็คือรักษากายกับรักษาวาจา ที่นี้การ
ปฏิบัติธรรม เราก็ถือว่าเป็นแผนกหนึ่งแต่เมื่อมาพิจารณาดูแล้ว
ก็เป็นของที่ว่าถ่ายทอดกันมาโดยลำดับนั้นแหละก็ถือว่าเป็นการ
ปฏิบัติอีกชั้นหนึ่ง ศีลก็คือธรรม ธรรมก็คือศีล เรียกว่ารักษาศีลก็
เพื่อความเป็นธรรม

ที่นี้เมื่อเรามาสมาทานศีลก็เพื่อเรามาสมาทานธรรม และ
มันก็เป็นของที่อยู่โดยอันเดียวกันนั้นแหละแต่มีส่วนแยกกันนิด
หนึ่ง ถ้าเรามาพิจารณาก็มีส่วนแยก ถ้าหากว่าประมวลเข้า
มาแล้ว มันก็เป็นอันเดียวกัน คือกายกับใจ อันหนึ่งก็รักษากาย
อันหนึ่งก็รักษาใจ ที่นี้การปฏิบัติธรรม ที่เราจะนำธรรมะที่จะให้

มันเกิดและที่จะให้มันเป็นผลตามความประสงค์จิตใจของพวกเขา
เรานั้น ก็คือว่ามารักษาหัวใจและก็มาฝึกฝนอบรมในทางด้าน
จิตใจ เหมือนอย่างเราๆท่านๆ ซึ่งได้พากันกระทำมาทุกคืนมิได้
ขาด แม้ว่าเราไม่ได้มาสู่สถานที่คือศาลาก็ตาม เราอยู่ที่บ้านหรือ
ว่าบ้านพักของเรา เราก็ปฏิบัติได้ เพราะการปฏิบัติธรรมะก็ไม่ได้
เป็นของที่หนักหนาอะไร

ตามคัมภีร์ปราชญ์โบราณท่านว่า นอน ท่านก็ว่าทำได้ เดิน
ท่านก็ว่าทำได้ นั่งก็ทำได้ ยืนก็ทำได้ เรียกว่าใน**อิริยาบถทั้ง ๔**
ยืน เดิน นั่ง นอน ยืน เดิน นั่ง นอนนี้แหละเรากำหนดได้ และเราก็
นึกได้ เรียกว่านึกในธรรม และก็กำหนดในธรรม กำหนดคำอันที่
เราบริกรรมนั้นแหละ เราบริกรรมอะไร เราก็กำหนดและนึกอัน
นั้น แม้แต่จะยืนก็ตาม เดินก็ตาม นอนก็ตาม นั่งก็ตาม ก็เรียกว่า
ทำได้

แต่ว่าเมื่อเรามาถึงสถานที่ส่วนรวม อันนี้มันจำเป็นที่เรา
จะต้องรักษาระเบียบ คือระเบียบส่วนรวมนี้นี้จะต้องเพียบพร้อม
ไปด้วยความเรียบร้อย และจะเพียบพร้อมไปด้วยความสุภาพ

เพราะคนหมู่มากถ้าเราจะไปทำเกะกะ ก็เรียกว่ามันก็ขัดต่อสังคม ในสังคมนั้นก็หาความเรียบร้อยไม่ได้ จำเป็นเราก็จะต้องอยู่ในความเป็นระเบียบ และอยู่ในความสุภาพและความเรียบร้อย ก็เพื่อความงามในหมู่ในขณะที่ ก็คือจะต้องมานั่งสำรวจกัน และทั้งที่มีการกำหนดภายในจิตของตัวเองและพยายามที่จะต้องสอดส่องมองดูจิตของตัวเองซึ่งมันมีลักษณะกิริยาอาการอย่างไร และมันจะมีความนึกคิดปรุงแต่งไปในทางชั่วร้ายหรือจะไปในทางที่ดี เราคอยที่จะสอดส่อง มองดูจิตของตัวเองอยู่เสมอ อันนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติธรรม เป็นการยังธรรมะคือความรู้นั้นนะให้เกิดขึ้นจากตัวเอง

ที่นี้คนเรานั้นจะเข้าใจว่าไปปฏิบัติธรรม ก็เหมือนกับว่าจะไปทำงานหนัก เหมือนกับว่าเราจะไปแบกไปหาม เหมือนกับว่าจะไปขุดดิน หรือเหมือนกับว่าจะไปยกของหนัก อันนั้นมันไม่ใช่ งานของการปฏิบัติเป็นของที่เบา แต่ว่าเป็นของที่เอาได้ยาก เป็นของที่ทำได้ยาก คือมันเป็นงานของตัวเองนี่มันเป็นงานที่เอายาก คือเราจะมาปฏิบัติตัวเอง จะมารักษาตัวเอง จะมา

ประทับพระองค์ตัวเอง จะมาทำตัวเองให้มันดีขึ้น อันนี้แหละมัน
ยาก งานตัวเองนี้รู้สึกว่ามันยาก คือเราจะมาประทับพระองค์
มายังจิตของตัวเองที่จะให้เกิดความสงบตั้งมั่นเป็นสมาธิและจะ
ให้มันเกิดความรู้แจ้งแสงสว่างคือให้มันเกิดปัญญาขึ้นในตัวเอง
เพื่อจะให้รู้ธรรมเห็นธรรม อันนี้มันรู้สึกว่ามันยาก

ที่นี้การที่เราจะมาประทับพระองค์ การที่เราจะมาทำจิตของ
เราให้อยู่เป็นปกติ เอ...มันก็ยาก ถ้าพูดถึงเรื่องของจิตแล้วนะ
มันปฏิบัติยาก บอกอย่างหนึ่งมันก็ไปอีกอย่างหนึ่ง แล้วให้ทำ
อย่างหนึ่งมันก็ไปอีกอย่างหนึ่ง มันพูดอย่างหนึ่งมันก็ไปอีกอย่าง
หนึ่ง ให้คิดอย่างหนึ่งมันก็ไปอีกอย่างหนึ่ง เรียกว่ามันไม่ตรงกับ
เจตนา เรียกว่ามันยังแย้งกันอยู่ และมันก็ไม่ยอมรับฟัง อันนี้
แหละจึงเป็นการที่ว่าปฏิบัติได้ยาก แต่เราก็ทำกันอยู่และก็ปฏิบัติ
กันอยู่ ถึงจะยากจะง่าย เราก็จะต้องทำ แต่มันก็จะต้องมีโอกาส
ก็เรียกว่าโอกาสที่จะทำได้

สิ่งที่เราจะนำจิตของเราเข้ามา สิ่งที่จะล่อมันก็มี ก็ได้แก่
พวกกรรมฐานทั้งหลาย และอุบายทั้งหลาย อันที่เราจะนำจิต

ของเราเข้ามา อย่างพระพุทธเจ้าท่านก็บอกให้พิจารณาในธาตุ
ธาตุทั้ง ๔ หรือว่า**ธาตุกรรมฐาน** เกสา โลมา นขา ทันตา อย่าง
นี้ ก็เรียกว่าให้ลงมันมา ก็เพื่อจะมาให้มันมารู้ เพื่อจะให้มันมา
อยู่ ใต้อสิ่งเหล่านี้มันเป็นอุบายสำหรับที่จะนำจิตของตัวเองกลับ
คืนมาสู่ตัวเองเท่านั้น

แต่เมื่อเราน้อมนำมาสู่กรรมฐานแล้ว ทีนี้เราก็หาหนทางที่
จะต้องให้ลงเข้าไปสู่สถานคือฐานที่ตั้ง เรียกว่า**สภาพเดิมของ
จิต** ไม่ใช่ว่าจะให้มาอยู่ในกรรมฐาน ถ้าจะให้มาพิจารณาผม ก็
จะให้อยู่กับผมตลอดไป ก็หาใช่ไม่ ให้มาพิจารณาชน ก็จะทำให้
อยู่กับชนนี้ตลอดไป ก็หาใช่ไม่ ให้มาพิจารณาหนังเนื้อ ก็จะทำให้มัน
อยู่กับหนังกับเนื้อตลอดไป ก็หาใช่ไม่ อันนี้มันเป็นอุบายของ
นักปราชญ์บัณฑิต ผู้ฉลาดคิดเพื่อจะนำจิตให้เข้าสู่ความสงบ
เมื่อนำมันเข้ามาแล้ว เมื่อมาถึงแล้ว ทีนี้เราก็จะต้องหาหนทาง
ให้เขา ให้เขาลง ลงไปสู่สภาพความเป็นจริงของเขา หรือว่าให้
ลงไปสู่สภาพตัวของเขานั้นแหละ เรียกว่ามันให้ตรงเข้าไป ตรง

เข้าไปหาตัวต้นตอของเขานั้นแหละ ให้มันเป็น**อุชุปฏิปันโน** คือเป็นผู้ปฏิบัติตรง เรียกว่าให้มันตรงเข้าไปสู่จุด คือจุดที่**ตัวรู้**

ไอ้ตัวรู้นะมันออกจากไหน และมันเกิดขึ้นที่ตรงไหน ให้เราตรงเข้าไปตรงนั้น นั่นแหละเรียกว่าอุชุปฏิปันโน ที่นี้ไม่ใช่ว่าจะให้มาอยู่กับกรรมฐาน ถ้าเอามาอยู่กับผม จะมาพิจารณาแต่ผมอยู่นั้นตลอด แต่ก็เมื่อไหร่เล่ามันจะสงบหละ ก็เราต้องการความสงบ เราก็จึงได้เรียกมันมา เราเรียกให้มาอยู่กับเนื้อกับหนังกับกระดูก ก็จะทำให้มันอยู่กับเนื้อกับหนังกับกระดูกนั้นตลอดไป ให้อยู่กับกรรมฐานตลอดไป ที่นี้เราต้องการความสงบหละ แล้วมันจะสงบได้อย่างไร

ที่นี้เราต้องหาหนทางให้มันเข้าไปสงบบ้าง อันนี้มันเป็นเครื่องล่อ เมื่อเราล่อมันมา เราดึงมันมา เรากำหนดมาที่ปลายจมูก ก็ลมหายใจเข้าใจออก อันนี้ก็ป็นกรรมฐานชนิดหนึ่ง เรียกว่า**อานาปานสติ**คือกำหนดลมหายใจเข้าออก เราก็นำจิตของเรามาตั้ง เมื่อเขามีลักษณะแห่งความสงบของเขาแล้ว จำเป็นที่เราจะต้องปล่อยจิตนั้น ให้มีความสงบโดยมีความ

สะดวกและสบาย เรียกว่าอย่าไปเป็นอุปสรรค หรือว่าอย่าให้มัน
มีอุปสรรค และก็อย่าไปกลัว และอย่าไปตกใจ เรียกว่าเราก็
ปล่อยและก็ค่อยตาม ตามความสงบและลักษณะอาการของจิต
นั้นให้ได้ เรียกว่ามีสติให้เพียบพร้อม เมื่อมีสติเพียบพร้อมมันก็
ตามเข้าไป เมื่อตามเข้าไปแล้วจิตมันไปถึงที่ มันก็หยุดของมัน
เอง คือมันไม่ได้เลยตัวของมันไปได้หรอก และมันก็ไม่ได้ออกที่
จะไปท่องเที่ยวหนีจากตัวเราไปได้ มันก็ไปสู่จุดของมันนั่นแหละ

เมื่อไปสู่จุดคือต้นตอของเขาแล้ว มันไม่มีการเคลื่อนไหว มันก็
อยู่ของมัน เมื่อมันอยู่ของมันแล้ว ผลของการที่มันอยู่นั่นแหละ มัน
จะมีอะไร นั่นแหละเราคอย(ดู)ว่ามันมีอะไรเกิดขึ้น นี่เราฟังผล เมื่อ
เราได้รับผลแห่งความสงบแล้ว ผลของความสงบนั้นจะมี
ปฏิกิริยาอาการอย่างไร อันนี้เค้าเรียกว่าเป็น**ปัจเจก** คือเรา
จะต้องรู้โดยเฉพาะ เราก็จะต้องเห็นโดยเฉพาะ เพราะการปฏิบัติ
ซึ่งได้รับผลมันก็จะย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ที่ปฏิบัตินั้นจะต้องรู้
ผลงานของตัวเอง จะน้อยหรือมาก จะมากหรือน้อยก็เป็นหน้าที่

ของตัวเอง อันนี้เรียกว่าปฏิบัติธรรม ผลของการปฏิบัติธรรม
ธรรมมันก็ต้องเกิดอย่างนี้ นี่เรียกว่าผู้ที่จะต้องให้ผล

ที่นี้ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้ เรียกว่าจิตมันกำลังกังวล แล้วว่ายัง
รวมตัวไม่ได้ มันยังอยู่ในความ**ปลិโพธ**กังวล เตียวมันติดโน่น
เตียวมันก็ติดนี่ อันนี้มันเป็นสภาพธรรมตาของจิต มันก็ต้อง
เป็นอย่างนั้นแหละ อันนี้เราก็จะต้องค่อยๆ ควบคุม ควบคุม และ
ค่อยๆ ดู ค่อยๆ สังเกต ค่อยๆ ทำ และก็ต้องมีความพยายามและ
ความขยันให้ทำไป

และการกระทำของเรานั้นแต่ก็ต้องเพียบพร้อมไปด้วย
ปัญญา ถ้าขาดปัญญามันก็ไปยาก ถึงจะได้มา ถึงจะเป็นมา ถ้า
ขาดปัญญามันก็ได้ยาก และมันก็เป็นยาก เพราะฉะนั้นจึงได้
อาศัยปัญญาให้มีความรอบรู้และให้มีความรู้เท่าทันแห่งอาการ
ของจิต คือจิตของเราน่ะมันชอบอะไร มันมีความประสงค์อะไร
และมันมีปฏิภานอย่างไร ให้เราคอยสังเกตและให้คอยรู้ และ
เมื่อมันมีเรื่องอะไรเกิดขึ้น สติและปัญญาของเรานั้นน่ะ ให้มัน
พร้อม แล้วก็ให้เข้าไปตัดปัญหา คือเรียกว่าแก้ปัญหาของตัวเอง

ถ้ามันไม่เป็นของจำเป็น ก็อย่าให้มันได้ยืดยาว ถึงมันจะเกิด
อารมณ์ขึ้นมา เรียกว่าจะเป็นอารมณ์ดีก็ตาม อารมณ์ที่ไม่ดีก็
ตาม ถ้ามันเป็นอุปสรรคของความสงบและเป็นสิ่งที่รบกวนของ
ความสงบแห่งจิตแล้ว เราอย่าได้ไปติดตามหรืออย่าได้ไปให้มัน
ยืดยาวไปเนิ่นช้า เรียกว่าให้**สติและปัญญา**ของเรานั้นนะให้ตัด
เรียกว่าตัดกระแสอารมณ์เหล่านั้น แล้วก็ให้ตั้งตัวรู้มันลงไป คือ
รักษาเฉพาะตัวรู้ และก็ให้มันอยู่กับตัวรู้ และก็ให้มันรู้อยู่ จะมี
พุทโธ หรือไม่มีพุทโธ ก็แล้วแต่ แต่ว่าขอให้มันมีตัวรู้ ใจตัวรู้มันแหละ
คือตัวพุทโธ เราจะบริกรรมก็ตาม ไม่บริกรรมก็ตาม ถ้าเรารู้อยู่
มันก็เป็นพุทโธ เราก็พยายามรักษาและใช้ปัญญาของตัวเองให้
รอบคอบอยู่อย่างนี้

ถ้ามันเป็นอย่างนี้ ก็คิดว่าก็คงจะได้รับผล คือความสงบนั้นก็
จะบังเกิดขึ้นแก่เราท่านทั้งหลาย ผู้ที่มีความสนใจในความสงบ
แห่งการปฏิบัติธรรม ก็คงจะไม่เหลือวิสัย ก็ไม่มาก ก็คงจะน้อย
และคงจะเกิดขึ้น ทีนี้เมื่อมันเกิดขึ้นมาแล้ว สำหรับจิตที่มัน
จะต้องแสดงออกซึ่งความดีของเขานั้นนะ มันมากแสนที่จะมาก

คล้ายๆกับว่า สิ่งที่เรายังไม่เคยเห็น แต่มันก็เห็น สิ่งที่เรายังไม่เคยมี แต่มันก็มี แต่มันมีมาได้อย่างไรในจิตนั้น เราก็หาทราบไม่ แต่มันก็มีของมัน นี่เค้าเรียกว่าคุณสมบัติมันมีในตัวมาแล้ว แต่เราท่านทั้งหลายนั้น ก็ยังหาได้ค้นพบของดีอันที่มันมีอยู่ในตัวของตัวเอง

เราเห็นแต่ของดีคือของภายนอก แต่ของภายในคืออยู่ที่ใจ ของตัวเองนี้ เรายังหาไม่พบ ถ้าจิตของเรามีความสงบแล้ว ใจความดีอันที่มันมีในตัวเองนั้น เราก็จะได้ประสบด้วยตนเอง สุข มันก็สุข สบายมันก็สบาย เย็นมันก็เย็น รู้มันก็รู้ เรียกว่ามันเพียบพร้อมไปหมด และทั้งสติและปัญญาอะไรมันก็เพียบพร้อมไปหมด ใจตัวปัญญามันก็จะบังเกิดขึ้น ก็บังเกิดขึ้นในความสงบ ตั้งมันเป็นสมาธินั่นแหละ จิตมันก็จะเกิดการรู้แจ้งแสงสว่างขึ้น

เมื่อเกิดความรู้แจ้งแสงสว่างขึ้นในตัวเอง ใจตัวปัญญามันก็ต้องตามรู้ตามเห็น ที่ว่ามันตามรู้ตามเห็น มันเห็นอะไร มันก็ไม่ได้เห็นนอกเหนืออะไรหรอก มันก็เห็นอยู่ภายในตัวเองนี่แหละ ที่ว่าตามรู้ตามเห็นก็คือเห็นตัวของตัวเองนั่นแหละ เห็นตัวของ

ตัวเองมันเป็นอะไร ตัวของตัวเองนี่ที่เราถือว่ามันเป็นสาระแก่นสาร ถือว่าเป็นของเรา เป็นเรา เป็นของๆเรา เป็นตัวเรา เป็นเนื้อ เป็นหนัง เป็นเส้น เป็นเอ็น เป็นกระดูก เป็นของๆเรา ที่ว่ามันเห็น ที่ว่ามีความยึดมั่นมา มันก็จะมาเห็นกันตรงนี้

ถ้ามันมาเห็นอันนี้แล้วว่ามันเราอยู่ที่ไหน อะไรอยู่ที่ไหน อันไหนมันเป็นสาระแก่นสาร เมื่อมันมารู้มาเห็นด้วยปัญญาของมัน อย่างนี้แหละ ซึ่งปัญญาอันที่ว่าเกิดขึ้นจากสมาธิและประกอบไปด้วยวิปัสสนาคือความรู้อย่างนี้ มันก็จะได้รู้จริงและเห็นจริง เมื่อรู้จริงเห็นจริง มันก็จะได้ค้นคิดและพิจารณา เมื่อค้นคิด พิจารณา จิตมันก็จะได้รู้และก็จะได้เห็นมาก เมื่อได้รู้มากเห็นมาก มันก็บอกว่ามันหาสาระอะไรไม่ได้ และมันก็เป็นของที่น่าเบื่อ จิตมันก็เลยเบื่อหน่าย ใจความเบื่อหน่ายนี้ไม่ใช่ความเบื่อหน่ายเหมือนอย่างเราธรรมดาซึ่งเบื่อหน่ายกัน อันนั้นเค้าเรียกว่าเบื่อหน่ายด้วยปัญญา คือปัญญามันพิจารณาเห็นแล้ว มันเกิดความเบื่อหน่ายในตัวเอง เมื่อเกิดความเบื่อหน่ายในตัวเองนะเรียกว่า **นิพพิททา**

เมื่อมันเกิด นิพพิททา มันก็หน่ายชะเท่านั้นแหละ หน่ายอะไร
มันหน่ายในทุกข์ และมันก็เห็นความทุกข์คือทุกข์ของตัวเอง
นั่นนะซึ่งได้เกิดมา ไข่เกิดมาแล้ว ไข่เรามาอยู่ธรรมดาณะ ในการ
ครองสังขารนี้มันก็ลำบาก ทั้งที่เรามาเลี้ยงดูในสังขาร มันก็
ลำบาก เรามาพิจารณาตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
พระพุทธเจ้าว่ามันเป็นทุกข์ เราก็เลยมาเห็นความเป็นทุกข์
เหมือนกับพระพุทธเจ้าว่า และเราก็รับความเป็นจริงอย่างที่
พระพุทธเจ้าว่า ที่นี้เราก็จึงออกจากทุกข์สิ มันก็เห็นความเป็น
ทุกข์ และมันก็เห็นความทุกข์จริง ที่มันเห็นนั้นก็เพราะอะไร ก็
เห็นเพราะปัญญา

เมื่อมันเห็นเพราะปัญญา ปัญหานี้มันจะต้องใช้อย่างไร
ปัญหานี้จะต้องพิจารณาค้นเข้าไปหารากฐาน คือฐานความ
เป็นจริง อันที่เราได้ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏนี้มันมีอะไรบ้าง
และมันทำให้เรามาเกิด มันทำให้เรามาแก่ มันทำให้เรามาเจ็บ
ทำให้เรามาตาย มันมีอะไรเป็นสาเหตุ จิตมันจะต้องทำงานของ
มันโดยลำพัง ถ้าไม่มีใครรบกวนและถ้ามันสงบแล้ว พอมัน

ทำงานของมัน มันทำงานแบบสบาย เรียกว่าทำงานแบบไม่เป็น
ทุกข์ ทำงานด้วยความสุข และทำงานด้วยความรุ่มเย็น เรียกว่า
ทำงานในภายใน อันนี้เรียกว่าทำด้วยปัญญา เพราะมันปัญญา
มันเกิดขึ้นในตัวเอง

เมื่อมันทำงานด้วยปัญญา จิตมันก็จะบริสุทธิ์สะอาด
สะอาดปราศจากมลทิน ก็เพราะปัญญาเป็นผู้ที่เข้าไปรู้ และไป
เห็น และไปกำจัด เมื่อจิตมันบริสุทธิ์สะอาดก็เพราะปัญญา
เพราะฉะนั้นปัญญานั้นแหละจึงเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติ
พระพุทธเจ้าก็จึงได้ทรงบรรหารพุทธภาสิตหรือคำสอนไว้ว่า
ปญฺญา ย ปริสุทฺธิ บุคคลจะบริสุทธิ์ได้ก็เพราะปัญญา นี่
พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้อย่างนี้

เมื่อพระองค์สอนไว้อย่างนี้แหละ ขอบรรดาท่านนักปฏิบัติ
ทั้งหลาย เพราะว่าสำนักของเรานี้มันเป็นสำนักปฏิบัติ เรียกว่า
เป็นสำนักที่แก่กว่าเขา ไฉ่เขานะมันก็เรียกว่าธรรมดาๆ วันพระ
หนึ่งของเขาก็ไปอีกครึ่งหนึ่งเท่านั้นแหละ แต่เรานั้นนะไม่มีวันพระ

จะเป็นวันไหนก็ตาม สำนักของเรานั้นมีการปฏิบัติกันอยู่ตลอด
มาทุกคืน ถ้ายังเป็นวันสำคัญแล้วยังมีการกระทำกันมาก

ทีนี้ถ้าเรามีหลักการของการปฏิบัติอยู่อย่างนี้แหละ เราก็ควร
ที่จะรับทราบ รับทราบคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าพระองค์มี
ความประสงค์อะไร และคนเราจะบริสุทธิ์ก็เพราะอะไร และ
บุคคลจะเข้าไปถึงซึ่งความดีได้ก็เพราะอะไร อันนี้เราก็ควรที่จะ
รับทราบ ทราบในหลักของการปฏิบัติเพื่อจะได้ประคองตัวของ
ตัวเองอยู่ในการปฏิบัติที่จะให้มันถูกต้อง จึงสมกับว่า**สุปฏิปัน
โน** คือเป็นผู้ปฏิบัติดี **อุสุปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติตรง **ญาย
ปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติเป็นธรรม **สามีจิปฏิปันโน** เป็นผู้ปฏิบัติ
ชอบ อันนี้แหละให้มันตรงกับหลัก หลักของการปฏิบัติ

และเราก็ควรรับทราบ เรียกว่าอย่าอยู่กันไปโดยที่ว่าไม่รู้
เรื่อง เราเป็นคนชาวพุทธ และเราก็เป็นลูกศิษย์ของตถาคต
ตถาคตนะไม่ใช่เป็นคนโง่ ตถาคตนะเป็นคนฉลาด พุทธะคือ
พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่เลิศด้วยปัญญา ไม่ใช่เป็นคนโง่
พระพุทธเจ้าเป็นคนฉลาด เมื่อเราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า

เป็นศิษย์ของตถาคตเราจะต้องเป็นผู้ฉลาด และจะต้องเป็นผู้มี
ปัญญา อย่าเป็นคนโง่ เรียกว่าให้รู้รอบคอบทั้งภายนอกและทั้ง
ภายใน ภายนอกเป็นยังไง ภายในเป็นยังไงก็ให้รู้เท่าเอาทัน
เรียกว่า ให้แก้ปัญหัตถ์ของตัวเอง

ที่แก้ปัญหัตถ์ของตัวเอง แก้เพื่ออะไร ก็แก้เพื่อความ
บริสุทธิ์ ก็แก้ด้วยปัญญา เรียกว่าความไม่ดีนั้นอย่าให้มันเข้า
มาถึงตัว ถึงแม้ว่าส่วนภายนอก เรียกว่าความชั่วในด้าน
ภายนอกซึ่งเรายังไม่ละกิเลสได้ แต่ก็อย่าให้มันมาถึงตัว เรียกว่า
ให้ความบริสุทธิ์ภายนอกให้มันมีไว้บ้าง ก็มีด้วยปัญญา ก็มีด้วย
ความฉลาดของตัวเองนั้นแหละ ให้เราทำตัวของเรานั้นนะให้
เหมาะสม ก็เราเป็นลูกศิษย์ของตถาคต และเป็นลูกศิษย์ของ
พระพุทธเจ้า เพราะพระพุทธเจ้านั้นเป็นผู้ฉลาดและก็เป็นผู้ที่มี
ปัญญา เราก็จะต้องเป็นผู้มีปัญญาแก้ไขปัญหาสิ่งที่ชั่วร้ายอัน
บังเกิดขึ้นกับจิต

สิ่งไหนที่เราจะชำระจิตและแก้ไขจิตของตัวเองได้ ก็แก้ได้
ด้วยตัวเอง ก็แก้ด้วยสติปัญญานั้นแหละ แก้ด้วยความรู้นั้น

แหละ คือให้เบรคทันที มันจะเกิดโทสะขึ้นมา เราพิจารณาตัว
โทสะ มันมีแต่เสียกับเสีย ใจความโกรธนั้นมีแต่เสียกับเสีย มัน
ไม่มีอะไรจะได้ นะ อันนี้เราก็ต้องเบรคทันที พอมันจะผุดขึ้นมา
พิจารณารู้ให้เบรค เรียกว่าตั้งสติของเราลงแก้ไขปัญหา แล้วให้
เข้าสงบ เดียวมันก็หายของมันเอง

อันนี้มันเป็นพิธีของเราชาวนักปฏิบัติที่จะต้องควรรู้และควร
ที่จะต้องแก้ปัญหาดัวของตัวเอง เพื่อจะได้ให้เกิดความสุขและ
ความสบายในความเป็นอยู่ นี่เรียกว่าการปฏิบัติธรรม จะพูด
เรื่องของการปฏิบัติธรรมมันก็สุดไม่เป็นหรอก มันมีมาก แต่เราก็
ฟังเอาพอที่จะเข้าใจ เข้าใจเพื่อจะนำไปเป็นข้อคิด

ที่นี้เรื่องรักษาศีลเราก็รักษากันมาได้ขาด ใจเรื่องของศีล
มันก็มีอยู่อย่างนี้แหละ จะให้บริสุทธิ์แค่ไหน ก็มันก็ไม่มีอะไรเป็น
เครื่องวัดหรอก ก็เรียกว่ารักษากันไปตามธรรมเนียม แต่การ
ปฏิบัติมันจะกลายเป็นเครื่องวัด ต่อเมื่อจิตของเรามีความสงบตั้ง
มันเป็นสมาธิแล้ว เมื่อมันเกิดความรู้แจ้งแสงสว่างขึ้นมาใน
ตัวเอง ก็จะมองเห็นความบริสุทธิ์ และมองเห็นความดีของ

ตัวเองซึ่งได้สมาทานศีลมา รักษาศีลมา ตลอดถึงการบำเพ็ญ
บุญกุศลในการให้ทาน มันจะมาประสานกันในตรงนั้นแหละ มัน
จะไปรู้ตรงนั้นแหละ อันนั้นแหละมันจะต้องตัดสินใจให้เราจะบริสุทธิ์
แค่ไหน ไม่บริสุทธิ์แค่ไหน แต่การรักษานี้ รักษาธรรมดๆ ก็
รักษากันมาอย่างนี้แหละ แต่ว่าส่วนภายในมันตัดสินใจของมัน
เอง

เพราะฉะนั้นขอให้เราท่านนักปฏิบัติทั้งหลาย เมื่อได้ยินได้
ฟังธรรมะอุบายที่จะได้ชี้แจงแสดงไปใน ณ โอกาสบัดนี้ แต่ว่า
การที่เราจะมาแสดงธรรมในโอกาสนี้ที่จะให้มันละเอียดไปหมด
ทุกอย่างก็เห็นจะเป็นไปได้ยาก ก็เพราะเวลามันจำกัด และเราก็
มีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและงานการบางอย่างของเราที่เรา
จะต้องทำมันก็มี จึงขอยุติในการอธิบายและแสดงพระธรรม
เทศนา เอาไว้แต่เพียงเท่านี้

ขอให้ท่านทั้งหลายจงนำและจงกำหนดและจดจำนำไป
พินิจและพิจารณา เมื่อเห็นจริงแจ้งโดยประการใดแล้ว ก็ขอให้
พากันประพฤติและปฏิบัติตามคำที่ชี้แนะแนวทางมานี้ ถ้าหาก

ว่าโอกาสหลังมี เราก็จึงค่อยอธิบายและพิจารณาอธิบายกัน
ใหม่เพื่อทำความเข้าใจแก่ท่านผู้ฟังอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นแหละ ก็
จะได้ขอหยุดไว้แต่เพียงเท่านี้ที่ได้แสดงมา ก็สมควรแก่กาลเวลา
เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

ที่มา: <https://youtu.be/mNZMkytfMtQ>